

Dnr: KN2025/00609

Till: kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: kn.nm@regeringskansliet.se

Remissvaret är skickat i både word och pdf senast 7 juni 2025 med diarienummer KN2025/00609 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Remissvar delbetänkande Miljömålsberedningen SOU 2025:21

Inledning och sammanfattning

Svensk torv har tagit del av Miljömålsberedningens delbetänkande "Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)".

Vi uppskattar beredningens ambitiösa arbete. Det är ett oerhört viktigt arbete att definiera hur Sverige skall minska utsläpp av växthusgaser för att möta de mål EU har fastställt. Men det är också viktigt att ansvaret att minska utsläppen fördelas på ett rättvist och vetenskapligt väl grundat sätt i förhållande till vilka mängder respektive sektor släpper ut.

Vi är emellertid mycket besvikna över hur utredningen verkar ha utsett Svensk Torvs medlemmar, företagare i torvbranschen och andra företagare beroende av torv, till syndabockar i frågan om vem som skall bära huvudbördan när det gäller att minska Sveriges utsläpp av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF).

Kort bakgrund Torvarealer

All torvmark i Sverige består av ca 6,3 miljoner ha.

Detta är fördelat på:

3.960.00 ha. myr (hydrologiskt opåverkad) ca 62%

1.110.000 ha. produktiv skogsmark (dräneringspåverkad) ca 17%

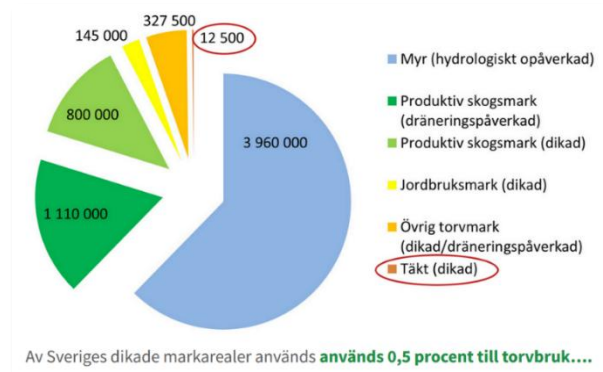
800.000 ha. produktiv skogsmark (dikad) ca 13%

145.000 ha. jordbruksmark (dikad) ca 2%

327.500 ha. Övrig torvmark (dikad/dräneringspåverkad) ca 5%

12.500 ha. Täkt (dikad) Torvbrukets andel av alla torvmarker, 2 promille

(fakta: Naturvårdsverket)

Vi ställer oss bakom principen att kraven på reducering av växthusgasers utsläpp från torvmarker fördelas korrekt, rättvist och jämnt på alla arealer på samma sätt med ett regelverk likvärdigt för alla. Vi anser att alla branscher inom markanvändningssektorn måste ta sitt ansvar för att nå de utsläppsminskningar som är ålagda Sverige att genomföra, och att dessa minskningar skall fördelas procentuellt utifrån samma principer om frihet under ansvar samt skogsbrukets sektorsansvar som i beredningen föreslås för skogsbruk och jordbruk.

I beredningens betänkande väljer man att när det gäller skogsnäringen och livsmedelsproduktionen hänvisa till att sektorernas ansvar vilar på principen om frihet under ansvar samt skogsbrukets sektorsansvar, alltså t inga tvingande åtaganden.

Vi anser att betydelsen av odlingstorven för svensk livsmedelsproduktion i freds- och kristider måste tas i beaktande. Sverige har en oroväckande låg självförsörjningsgrad av livsmedel och i en krissituation kommer svensk livsmedelsproduktion att vara beroende av torv för att kunna upprätthålla sin produktion. Detta verkar även regeringen ha insett då man har tillsatt en ensamutredare att till januari 2026 utreda åtgärder för att begränsa klimateffekterna av odlingstorv.

Vi anser att det är av yttersta vikt att redan nu ta höjd för att det inte kommer att gå att ersätta odlingstorv med andra material med samma kvalitet som odlingstorven och i de volymer som krävs.

Det är också viktigt för helhetsbilden av torven och dess utsläpp att även ta med i beräkningen de torvmarker som årligen tas i anspråk av infrastrukturbyggen. Sammanfattningsvis föreslår vi att följande faktorer tas med i regeringens fortsatta arbete med den kommande propositionen:

1. Huvudförslaget när det gäller den fortsatta processen

När det gäller arbetet mot en proposition föreslås ett omtag med en jämn procentuell fördelning av kraven på utsläppsminskning mellan alla tre sektorer inom markanvändningssektorn, skogsmark, jordbruksmark och torvtäcker utifrån den principiella utgångspunkten att samma principer gäller för alla branscher.

Enligt Miljömålsberedningens direktiv är den politiska inriktningen för skogsnäringen och livsmedelsproduktionen viktiga förutsättningar för beredningens arbete och denna politiska inriktning ska ligga fast. Det innebär bland annat att beredningens överväganden och förslag för skogsbrukets del vilar på principen om frihet under ansvar och skogsbrukets sektorsansvar.

Detta innebär att det skall vara frivilligt för fastighetsägare och brukare inom skogs- och lantbruk att genomföra åtgärder som beredningen föreslår i syfte att gynna biologisk mångfald och öka nettoupptaget av koldioxid i markanvändningssektorn. Men detta gäller inte för fastighetsägare och brukare när det gäller torvbranschen, där gäller inte någon frivillighet utan tvärtom innebär förslaget i princip ett förbud för odlingstorv.

Miljömålsberedningen har motsvarande utgångspunkt för förslagen om åtgärder för att gynna biologisk mångfald och öka nettoupptaget av koldioxid i markanvändningssektorn som riktar sig till fastighetsägare och brukare i livsmedelsproduktionen.

Miljömålsberedningen föreslår däremot att möjligheten att kunna söka nytt, eller förlängt tillstånd till torvtäkt från och med 1 januari 2026 ska begränsas till de fall det bedöms nödvändigt för totalförsvarets behov av energitorv som beredskapsbränsle. Tillgången på odlingstorv kommer dessutom att starkt begränsas.

Att på detta sätt skilja på hur fastighetsägare och brukare som hanterar mark med utsläpp av växthusgaser från torvmarker hanteras av stat och regering är minst sagt anmärkningsvärt och häpnadsväckande. Lantbruk och skogsmarksägare och brukare får förtroendet att agera enligt frivillighetsprincipen medan odlingstorvbranschen förbjuds.

Vi anser att det minsta man kan kräva i en sådan situation är en likabehandlingsprincip för alla aktörer som brukar torvmark såväl inom skogs-, jordbruks- och torvbranschen. Gärna en likabehandlingsprincip som inte bara bygger på frivillighet utan med klara och tydliga krav på minskning av utsläppen, men då lika för alla och procentuellt lika fördelat över helheten. Detta är en gammal och väl beprövad svensk princip.

Enligt Naturvårdsverkets egna siffror används endast 0,5 procent av Sveriges dikade torvmarker till torvbruk. Den stora majoriteten – alltså 99,5 procent av dessa torvmarker – används till annan verksamhet. Det är där, vid de 99,5 %, de stora faktiska utsläppen sker. Torvbrukets faktiska klimatpåverkan är därmed liten i det stora sammanhanget och det är i stället vid såväl de stora som små torvvytorna som åtgärder bör sättas in för att minska CO2 utsläppen för att få bästa möjliga effekt. För att klimatåtgärder skall vara framgångsrika måste de användas där de stora utsläppen finns, inte begränsas till att gälla enbart för de små utsläppen.

2. Angående behovet av Energitorv

Energitorv föreslås i utredningen definieras som inhemskt beredskapsbränsle i enlighet med Energimyndighetens förslag. Detta innebär dock att det krävs tydliga politiska ställningstaganden och myndighetsbeslut för att torv ska kunna fungera som en framtida energireserv. Hanteringen av energitorv har successivt avvecklats och vid ett ökat behov bedömer Energimyndigheten att både kunskap, kapacitet och maskinpark kan komma att utgöra en flaskhals. Torv hanteras idag endast i samförbränning med biobränslen i tolv anläggningar i Sverige. Genom förslaget utformning öppnas därför möjlighet för att bibehålla torvutvinning i den utsträckning som bedöms nödvändigt av beredskapsskäl. Precis som energimyndigheterna påpekar innebär detta dock att det även måste finnas en fullt fungerande infrastruktur för produktion av energitorv även dagligdags, alltså utanför eventuella krissituationer. Detta med en kunskap, kapacitet, maskinpark och kunnig personal i en mängd som kan förse Sverige med en tillräcklig mängd energitorv i en kris- och katastrofsituation. Detta kräver en särskild utredning som bör tillsättas så fort som möjligt i samråd med branschen och forskningen.

3. Översyn av torvens betydelse inom livsmedelsproduktion och beredskap.

Frågan om Sveriges självförsörjning inom livsmedel och särskilt Sveriges beredskap i krissituationer, är dessvärre en allt viktigare fråga i vår tid. Vi vet att vi i en krissituation inte längre kan förlita oss på import av livsmedel. Här har odlingstorven idag en mycket viktig och unik roll.

Inom trädgårdsodling finns det idag inga kända ersättningsmaterial som håller tillräcklig volym och kvalitet. En direkt följd av ett förbud för odlingstorv blir därmed ett sämre odlingsresultat, högre kostnader och ett ökat beroende av importerade produkter. Särskilt ett ökat beroende av import är en faktor som på ett farligt sätt undergräver Sveriges självständighet i en krissituation.

Inom djurhållningen används torv både som strömedel och som fodertillskott. Som strö har torv en unik förmåga att binda kväve ur gödseln så att stallmiljön blir bättre samt att kvävet kan föras ut och göra nytta på odlingsmark i stället för att avgå som ammoniak till luften. Som fodertillskott ger torv friskare djur med minskad antibiotikaanvändning till följd. Torven har en viktig roll för en fortsatt god svensk djurhållning även i kristider.

4. Hanteringen av torv i samband med infrastrukturbyggen

Det är viktigt för helhetsbilden av torven och dess utsläpp att även ta med i beräkningen de torvmarker som årligen tas i anspråk av infrastrukturbyggen. Att samordna urgrävning och bortforslande av torven som berörs av infrastrukturbyggen i dialog med torvbranschen skulle kunna generera ett mycket bättre nyttjande av denna råvara, vilket skulle gagna tillgången på råvaran för att uppfylla viktiga samhällsfunktioner. Detta i stället för att råvaran inte utnyttjas effektivt utan enbart deponeras.

Som det ser ut idag bidrar hanteringen i stället till stora onödiga utsläpp och kostnader för samhället. Att från statens sida tillse god planering och möjlighet för torvbranschen att kunna lagra, i varje fall, delar av dessa enorma råvarutillgångar som ges, skulle bidra med stor samhällsnytta i stället för att bli en belastning för samhället! Vi kan från torvbranschens sida konstatera att även på detta område saknas det medvetenhet om hur torven skall behandlas miljöriktigt och kostnadseffektivt för att bidra till samhällsnyttan och långsiktighet.

5. Sammanfattning och slutsats

Torv är ett unikt organiskt material med många användningsområden. I förlängningen ger torven Sverige möjlighet att uppnå andra miljömål och konsekvenserna av Miljömålsberedningens förslag är inte redovisade.

Vi föreslår i enlighet med argumentation ovan att regeringen tillsätter en ny utredning med det specifika uppdraget att komma med realistiska förslag på hur man minskar det totala CO2 utsläppet från Sveriges samlade torvarealer med likvärdiga regelverk för alla branscher som brukar torvmarker, jordbruket, skogsbruket och torvbruket. Den skördade odlingstorvens miljönytta resp. samhällsnytta bör också vägas in.

Framför allt handlar det om att sätta in rätt åtgärder på rätt ställe. Att åtgärda CO2-utsläppen från torven genom att åtgärda endast 0,5 procent av Sveriges dikade torvmarker är varken rätt, långsiktigt hållbart eller effektivt utan snarare att blunda inför verkligheten. Vi måste hitta åtgärder som åtgärdar själva problemet, alltså även för utsläppen från de idag ej medräknade 99,5 % av de dikade torvmarkerna. Vi måste ha ett regelverk som gäller lika för alla oberoende om detta handlar om jordbruksmark, skogsmark eller torvtäkt.

Miljömålsberedningens förslag om att förbjuda produktionen av odlingstorv i Sverige är inte genomtänkt och måste omvärderas. Med detta sagt, föreslår vi att regeringen tillsätter en ny utredning med det specifika uppdraget att komma med realistiska förslag på hur man minskar det totala CO2 utsläppet från Sveriges samlade torvarealer med likvärdiga regelverk för alla branscher som brukar torvmarker; jordbruket, skogsbruket och torvbruket.

Vi ser fram emot en fortsatt konstruktiv dialog med Regeringskansliet i dessa frågor.

Med vänliga hälsningar

Styrelsen Svensk Torv genom

Rita Larsson, Neova, ordförande

Pia Holmberg, Hasselfors Garden, vice ordförande

Fredrik Gradin, Skellefteå Kraft, ledamot

Joel Bråthen, Evergreen Garden, ledamot

Eric Hjalmarsson, ScanPeat, ledamot

Peter Persson, Neova, ledamot

Mattias Andersson, BMR Produkter, ledamot

Johan Funke, Emmaljunga Torvmull, suppleant

Samuel Steen, Jiffy Group, suppleant

Sabine Jordan, SLU, suppleant

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter av torv till odling, energi och djurhållning samt användare av torv för energiändamål (främst kraftvärmeverk) och odling samt gödsel, biokol och filter för sanering.